Iceland Liechtenstein Norway grants

PROGRAMELE NAȚIONALE DE INVESTIȚII:

stadiul implementării PNI Anghel Saligny (septembrie 2023)

EXPERT FORUM

Banii partidelor politice din Români

Expert Forum
Semilunei 7, ap. 1
București
www.expertforum.ro

Policy brief EFOR #158, noiembrie 2023
Disponibil pe www.experforum.ro și www.banipartide.ro

Autor: Septimius Pârvu, Expert Forum

Raportul este publicat în cadrul proiectului „O comunitate puternică de investigatori împotriva crimei organizate și a corupției”, care beneficiază de un grant de 180.000 de euro din partea Islandei, Liechtenstein și Norvegiei prin intermediul granturilor SEE și Norvegiene. Scopul proiectului este de a consolida și dezvolta comunitatea de investigatori din România pentru a diminua expansiunea criminalității organizate, a corupției și a grupurilor de criminalitate financiară

Date generale....4
Contractarea....5
Deconturi....7
Achizițiile publice....9
Calitatea datelor....11

În luna octombrie Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA) a publicat o nouă statistică referitoare la implementarea programului Anghel Saligny, care reflectă situația de la 30 septembrie 2023. EFOR a publicat deja o analiză la începutul lui octombrie, iar aceste statistici reprezintă o continuare a raportului anterior[1]. În analiza curentă nu sunt incluse proiectele legate de rețele de gaze.

Date generale

- Din 4690 de proiecte aprobate prin ordin de ministru în cadrul programului, au fost semnate contracte pentru 2.208 de proiecte, cu 1.775 de beneficiari.
- La nivel de partide, distribuția pe fonduri alocate și contracte semnate este relativ proporțională la PSD și PNL, principalii beneficiari ai proiectelor. Pare că UAT-urile conduse de primari sau președinți de consilii județene PSD s-au mișcat ceva mai bine la capitolul deconturi. Astfel, 53% din deconturi au mers către primarii PSD (0.8 mld), iar 39% către liberali (0,6 mld). Independenții s-au mișcat mai greu și au decontat sume relativ mici. Primarii AUR au primit 5 proiecte și doar unul a fost contractat – nu s-au decontat cheltuielile.

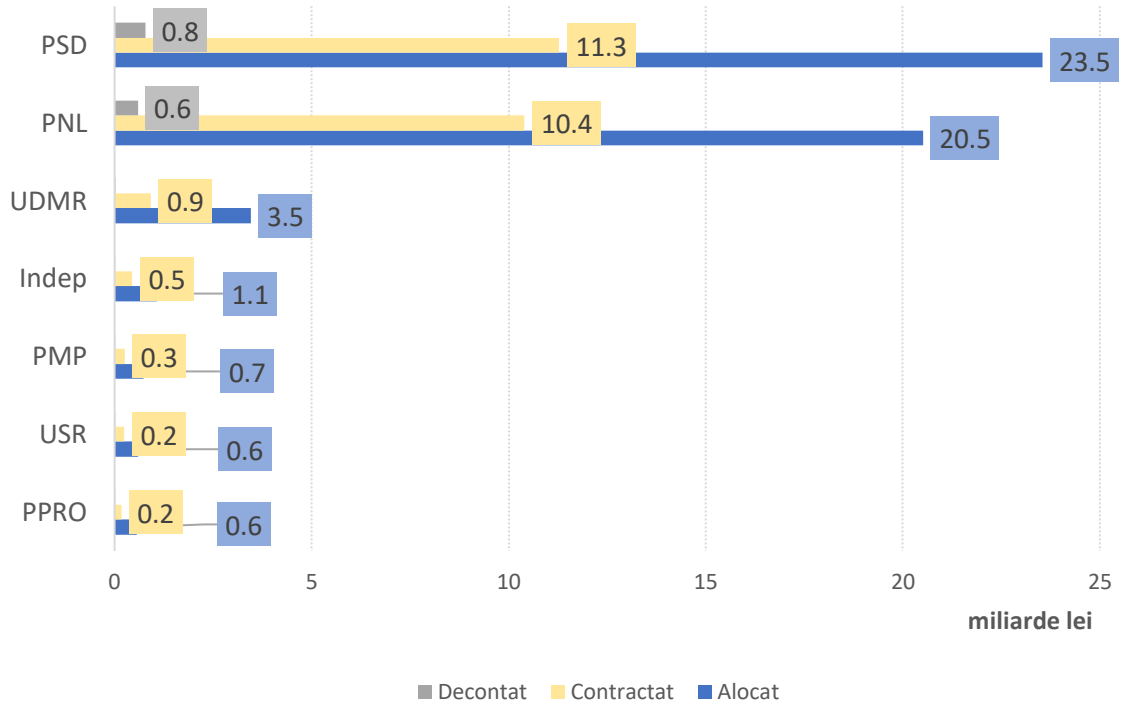

Figura 1 Sume alocate, contractate și decontate, în funcție de partidul din care face parte primarul/președintele CJ (primele 7 partide)[2]

- PNL stă cel mai bine proporțional la capitolul fonduri contractate relativ la fondurile aprobate (50%), față de PSD (47%). În cazul UDMR se observă un

[1] Mai multe detalii în raportul Programele naționale de investiții: unde se duc banii?, 9.10.2023
[2] Am folosit date de la alegerile din 2020, fără actualizări. Este posibil ca în unele UAT-uri să se fi schimbat primarul. Cu toate acestea, considerăm că impactul asupra analizei nu este semnificativ.

procent mic, 26% - ceea ce ne arată că ar putea fi dezavantajat politic o dată ce nu mai este la guvernare.

Contractarea

- Valoarea totală a proiectelor, alocate prin ordin de ministru, este de 51,7 de miliarde de lei, iar valoarea celor contractate (semnate cu beneficiarii) era 24 de miliarde de lei. Menționăm că între timp s-au mai semnat și alte contracte, în lunile octombrie și noiembrie[3].
- Dacă raportăm procentual valoarea contractelor semnate la cea a investițiilor aprobate, observăm că cel mai bine stau județele Alba, Iași (peste 70% din bani), Galați, Maramureș, Dolj, Suceava și Argeș (peste 60% din bani). Cel mai prost stau județele Covasna, Brașov și Caraș Severin, cu o proporție de 1/4, precum și Harghita cu doar 17%.

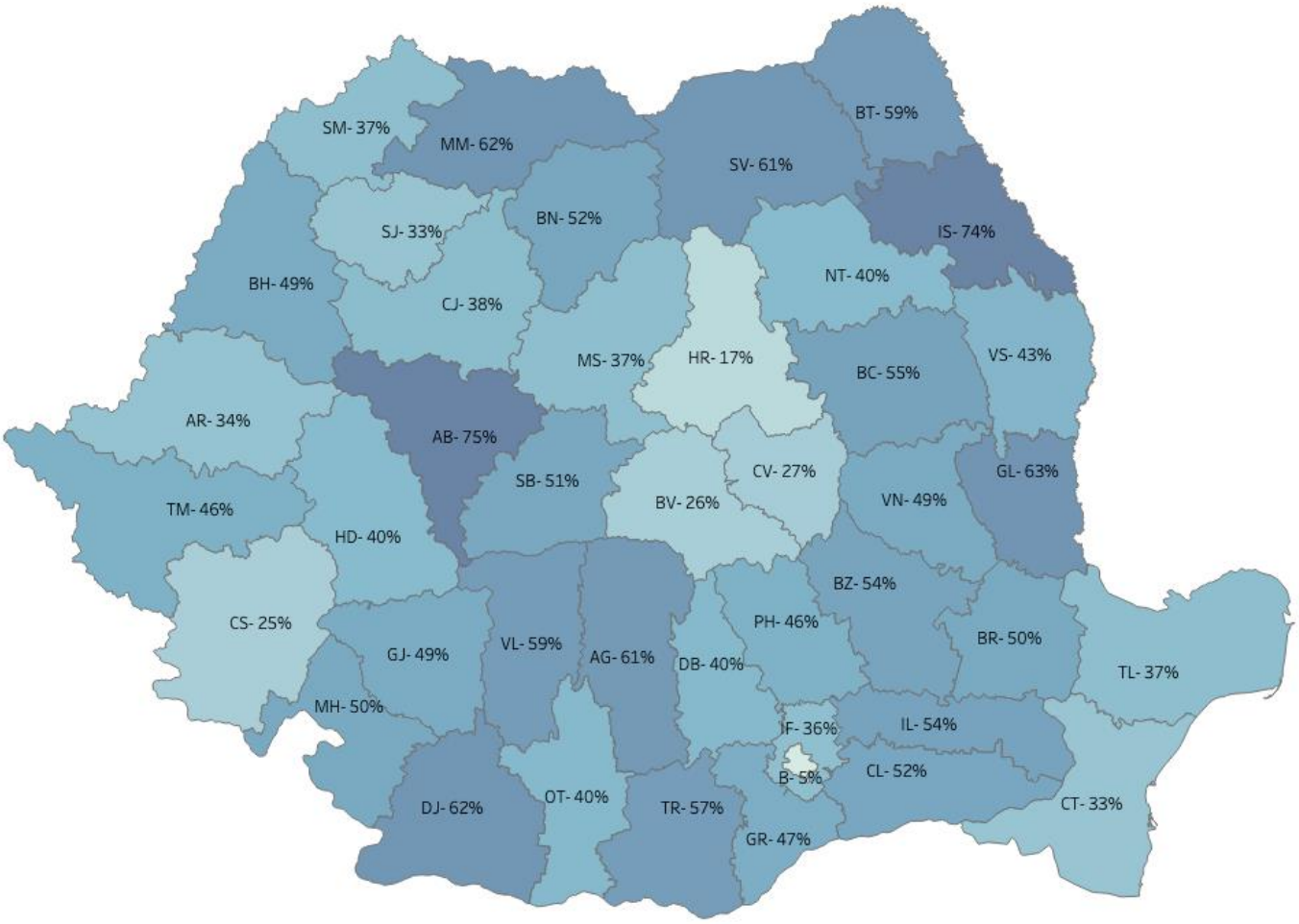

Figura 2 Procent valoare contracte semnate de beneficiari (primării și consilii județene) raportat la valoarea aprobată prin ordin de ministru, pe județ (septembrie 2023). Harta interactivă, cu detalii suplimentare pe județ, este disponibilă aici.

- 1.410 beneficiari au semnat deja pentru proiectele toate aprobate – 1.155 dintre aceștia au un singur proiect aprobat, iar 220 au 2 proiecte.

[3] Contractele semnate se pot vedea în anunțurile publicate pe site-ul MDLPA.

- Pe de altă parte, 1365 de beneficiari nu au semnat niciun contract, deși investițiile au fost aprobate. Cele mai multe UAT-uri aflate în această situație, peste 50, se regăsesc în județele Mureș, Olt și Timiș. Pe partide, procentul la PSD și PNL este proporțional (40%), însă la UDMR se vede faptul că numărul UATurilor care nu au semnat este mai ridicat (60%).
- Cele mai multe proiecte aprobate, dar care nu au fost contractate, se regăsesc în Hunedoara (38), CJ Cluj (11), Sectorul 6 (10), Afumați, Târgu Secuiesc și Sectorul 2 (câte 9) sau Sectorul 2 (7). Proporțional, la nivel de județ, în Harghita găsim cele mai multe UAT-uri care nu au semnat, adică 73%. În Ilfov proporția este de 71%, în Caraș Severin de 64%, iar în Arad 62%. Iași, Alba și Vâlcea stau cel mai bine. După cum arată și harta de mai jos **există discrepanțe semnificative cu privire la modul în care au semnate contractele la nivel de județ – motivul nu poate fi intuit doar din datele publice și poate ține de calitatea proiectelor, respectarea procedurilor, disponibilitatea banilor, dar și de influența politică a beneficiarilor.**

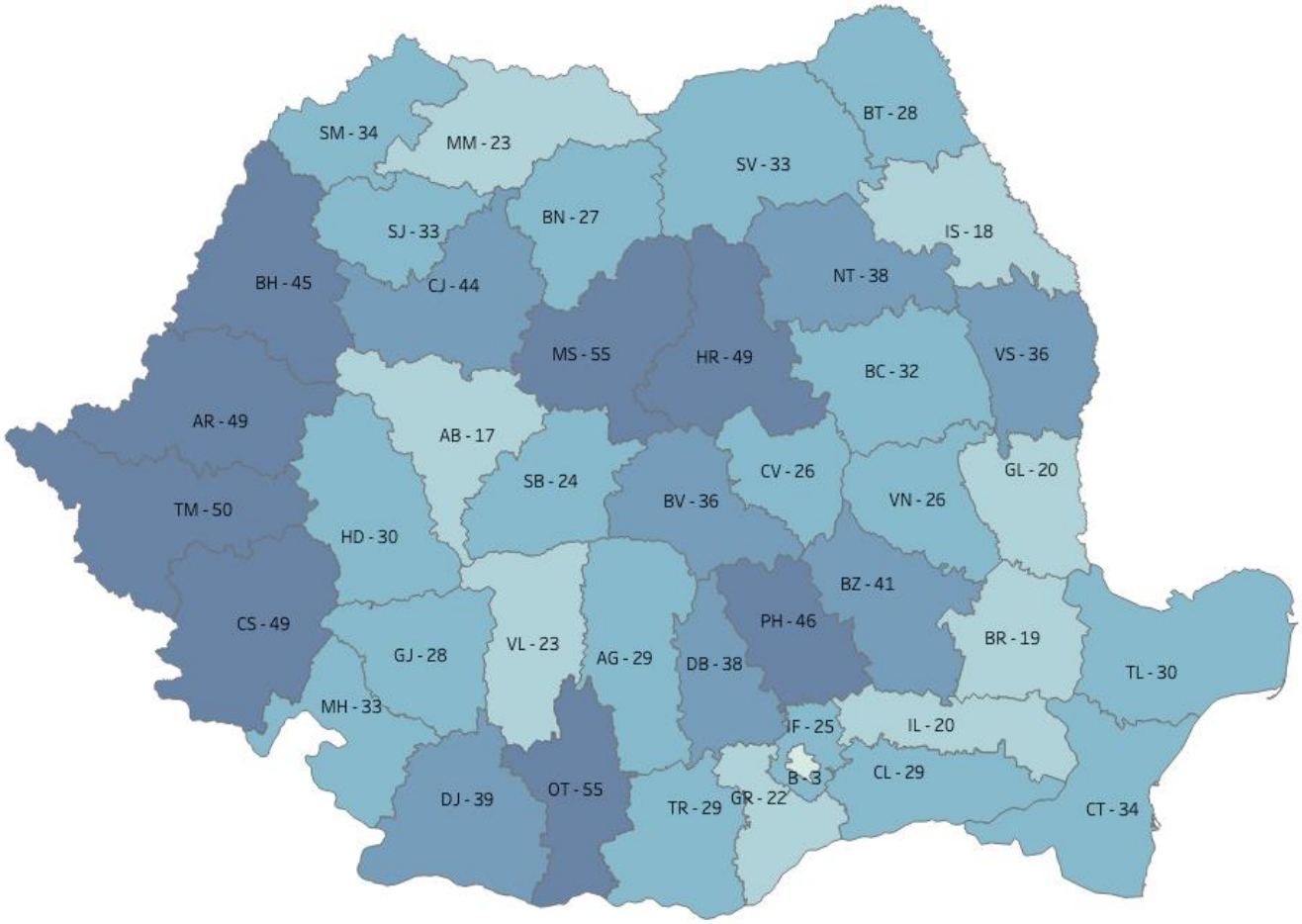

Figura 3 Nr primării și consilii județene (per județ) care nu au semnat niciun contract din cele aprobate prin ordin de ministru (30.09.2023)

- Din beneficiarii care au depus un număr mai mare de proiecte și care au semnat multe dintre acestea se numără Craiova (14 din 31), Otopeni (9 din 10), CJ Suceava (5 din 6 contracte) sau CJ Vaslui și Sălaj (5 din 7 contracte).

- Județele unde se regăsesc cele mai multe localități care au semnat contracte pentru toate contractele aprobate sunt Iași (70), Suceava (68), Dolj (67), Argeș (62) și Teleorman (57).
- În București, din 24 de contracte s-au semnat doar 2, unul la Sector 3 și unul la Sector 4. Sectorul 6 nu a semnat niciun contract din cele 10 aprobate prin ordin. De asemenea, trebuie menționat că Sectorul 4 a primit un proiect de 750 de mil. de lei pentru reabilitarea Pasajului Unirii, care nu fusese semnat până la finalul lunii septembrie.

Deconturi

- Guvernul a continuat practica criticată anterior de EFOR, de a aloca bani din Fondul de Rezervă pentru finanțarea proiectelor. În 2023, MDLPA primise 100 de milioane pentru programul Anghel Saligny. La începutul lunii octombrie, fuseseră asigurate toate cererile de decont înaintate la 25 august și mai erau înregistrate plăți neonorate de 8-900 milioane lei.[4] **Aceste date arată faptul că există o cerere mai mare de deconturi față de sumele existente în buget, ceea ce poate conduce la întârzieri sau chiar blocaje în implementarea proiectelor.**
- Până la finalul lunii a fost decontată suma de 1,5 miliarde de lei. Au primit bani 555 de primării și consilii județene, pentru 610 proiecte.
- Cele mai mari procente au fost decontate pentru domeniile drumuri (66%), respectiv apă și canalizare (14%).
- Cei mai mulți bani i-au decontat primăriile de comune, adică 81% din total, urmate de consiliile județene (7%).
- 11 proiecte au fost finalizate din punctul de vedere al decontărilor. Pentru 1598 de proiecte contractate nu s-a făcut niciun decont, pentru 473 s-au făcut deconturi de până la 50% din valoarea proiectului, iar 118 se află în intervalul 51-99%.
- Cel mai mult a decontat CJ Călărași – aproape 40 de milioane de lei – pentru reabilitarea unui drum județean. Cel mai mare proiect pentru care s-au decontat toți banii este *Extindere rețele de canalizare în comuna Gherăseni, județul Buzău*, în valoare de 25,7 milioane de lei.

[4] Mai multe informații la https://expertforum.ro/bani-programe-investitii/

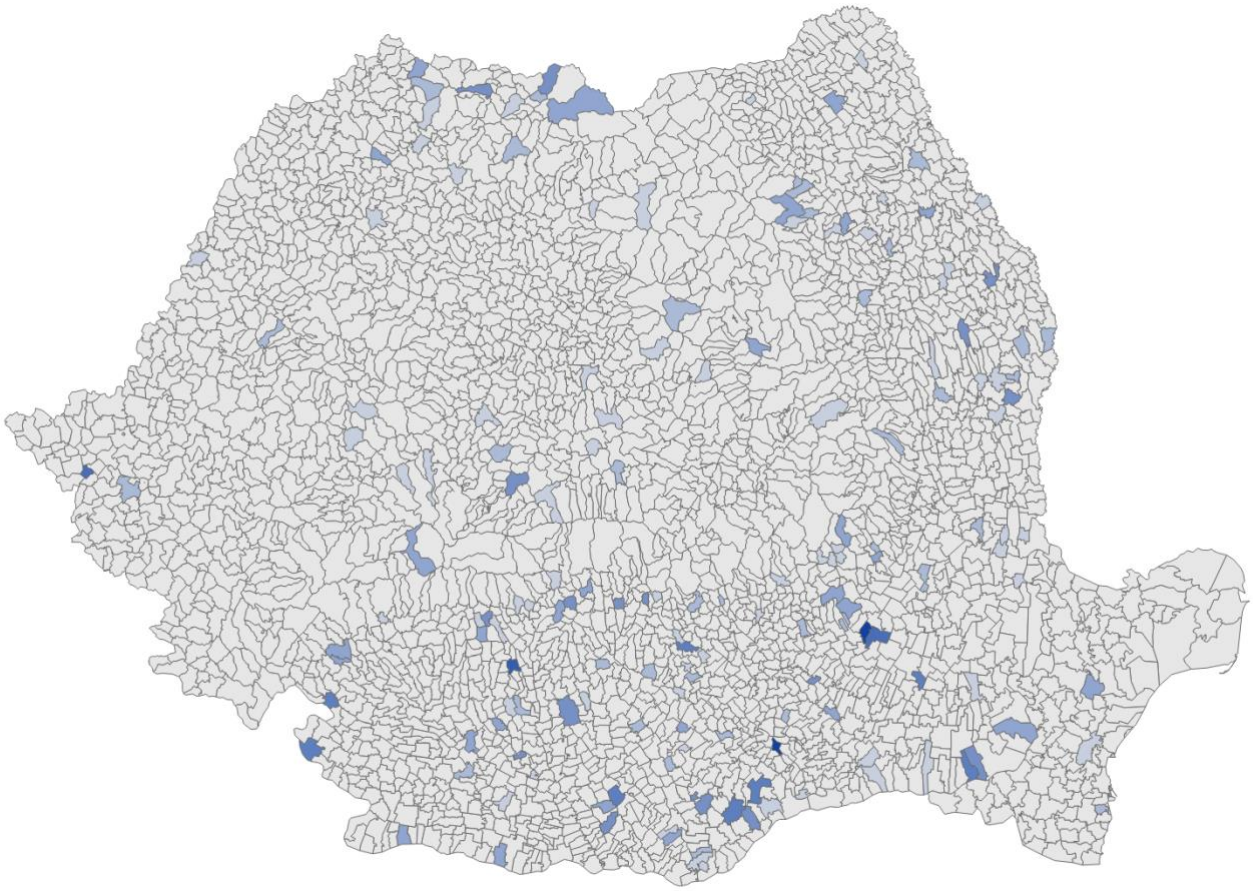

Figura 4 UAT-uri unde s-au făcut deconturi

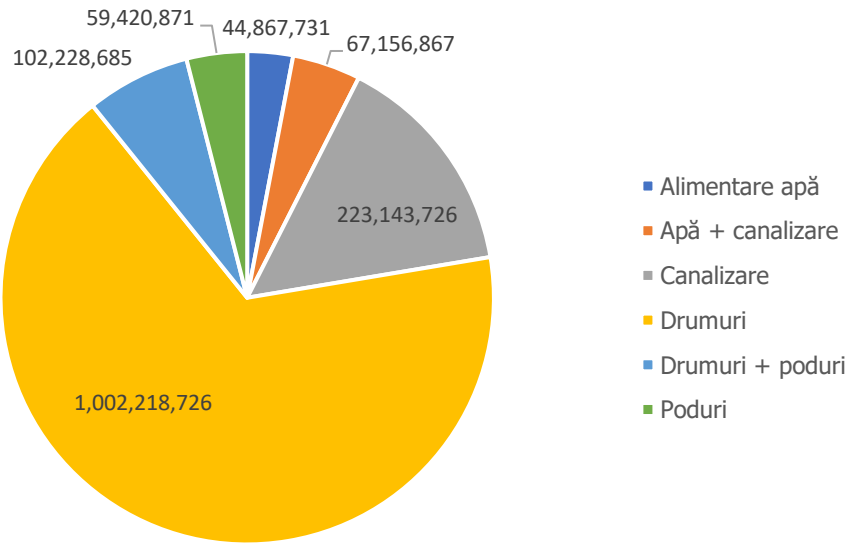

Figura 5 Deconturi pe categorii de investiții

- Pe județe, cei mai mulți bani din deconturi au ajuns până acum la Buzău (124 mil), Vâlcea (102 mil), Teleorman (92 mil), Argeș (86 mil) și Călărași (81 mil).
- Cei mai puțini bani au fost decontați de Caraș Severin (3 mil), Arad (0,9 mil) și Covasna (487 mii lei). Cu toate acestea, comparând procentual cât au decontat beneficiarii relativ la valoarea din contractele semnate, cel mai bine stă județul Buzău, care a decontat 17% din valoarea contractată.

Figura 6 Procent decontat raportat la valoarea contractelor semnate, pe județ (septembrie 2023). Harta interactivă este disponibilă aici.

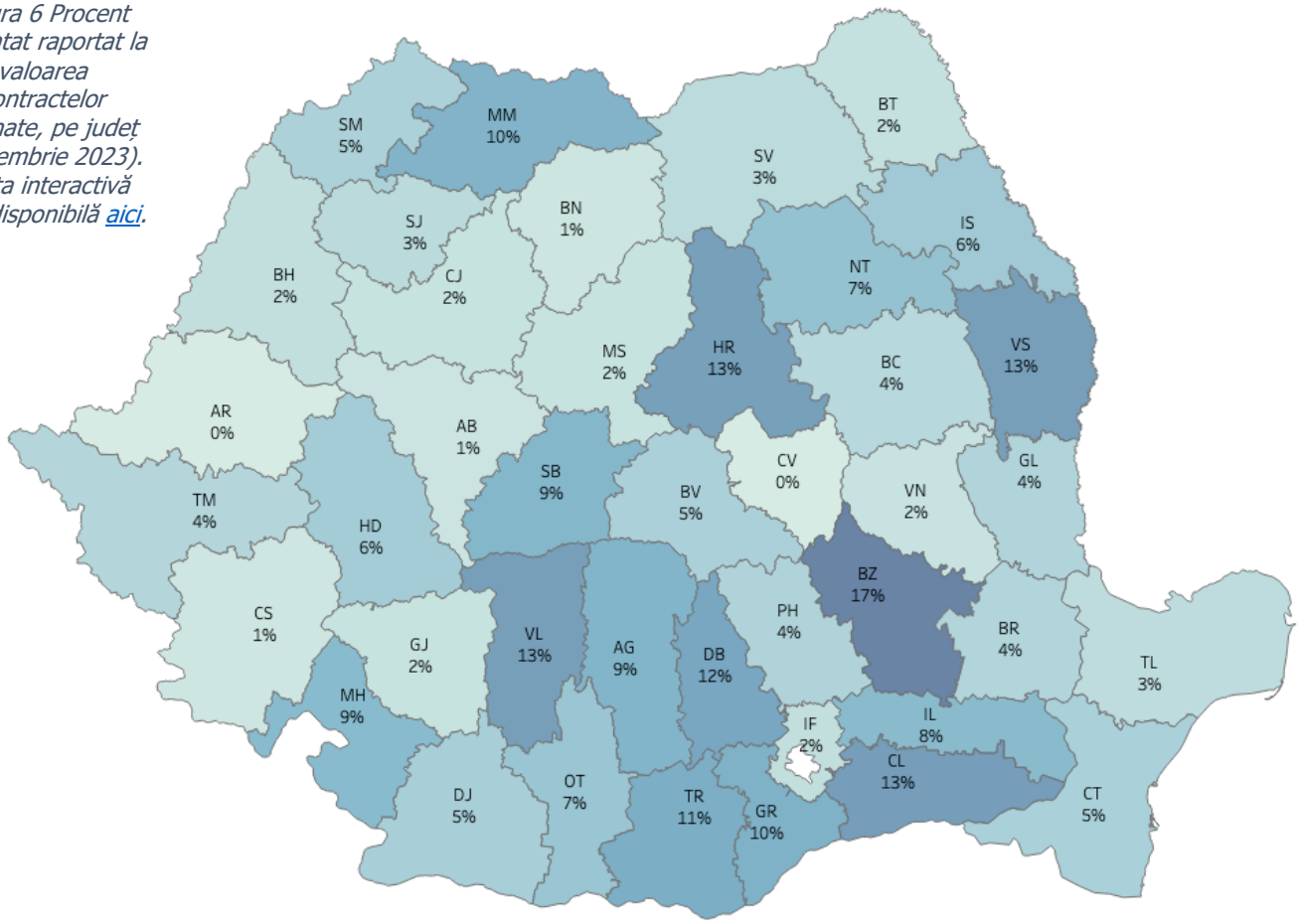

Achizițiile publice

Pentru 996 de investiții achiziția pentru proiectant era finalizată, iar în 653 dintre cazuri era stabilit și executantul lucrărilor. Datele nu sunt foarte clar introduse în platformă, astfel că în unele cazuri – mai ales acolo unde există asocieri – nu este foarte clar care este rolul fiecărui câștigător.

EFOR a lansat deja o analiză privind achizițiile publice, la începutul lunii octombrie, care ilustrează unele dintre concluziile pe care le-am tras din procedurile din Programul Național de Dezvoltare Locală. Astfel, între firmele care au primit multe contracte de la primării și consilii județene se regăsesc câștigători cu profil politic sau care au fost implicați în dosare penale. În anumite cazuri am identificat chiar posibile legături dintre beneficiarii reali ai firmelor și decidenți din MDLPA. Deși nu există interdicții legale, cu excepția celor legate de conflicte de interese, pentru acest tip de societăți de a participa la procedurile de achiziție, apropierea de mediul politic prin

Puteți citi mai multe detalii despre aceste firme și profilul lor în raportul Programele naționale de investiții: unde se duc banii?.

acționari, asociați, fondatori, familie, grupuri de interese etc poate fi unul dintre motivele pentru care câștigă multe contracte decât ar fi făcut-o în mod normal. Cel mai probabil, **problema politizării nu este specifică numai acestor fonduri, întrucât multe dintre aceste societăți prestează servicii sau execută lucrări și în cadrul altor programe cu finanțare națională sau europeană.**

Top 20 estimativ al câștigătorilor achizițiilor publice pentru lucrări de execuție[5]

Nume câștigător singur/lider asociere	Valoare aprobată proiecte (mil lei)	Nr de contracte (câștigător singur/lider)
Mega Edil	252	12
Cornell's Floor	198	15
Danlin XXL	138	15
Kirlic Group	114	8
Valah Construct Group	103	9
Viacons Rutier	88	9
Europan Prod	87	6
Conrec	87	5
Vulturi	86	4
Conscut Constructii	75	3
Cristita	74	5
Casrep	71	3
Keyboard	68	7
Telpron Comex	66	6
Conest	60	5
Citadina 98	58	4
Sylc Con Trans	58	2
Rodian Invest	54	5
Oyl Company Holding Ag	54	3
Bebe Trans Rom	53	6

[5] Nu reflectă neapărat situația exactă, întrucât unele dintre aceste firme sunt și asociați sau subcontractanți și din motive care ține de structura bazei de date nu i-am putut include de fiecare dată. Tabelul include acele contracte în care figurează ca lider de asociere sau câștigător singur al unui contract de achiziție. În unele contracte sunt lideri, însă nu cunoaștem exact care este distribuția de fonduri între membrii asocierii – așadar am ales să trecem valoarea integrală a contractului. Așadar, acest tabel este mai degrabă o convenție pentru a înțelege care sunt firmele care câștigă cele mai multe fonduri.

Calitatea datelor

Suma contractată la 30092023 (lei	Suma decontată (30.09.2023)	Proiectant	Executant	Stadiu obiectiv
4.398.634	4.398.634	SC DrumAsco SRL	SC Prenis SRL	82
25.737.516	25.737.516	S.C. Structi Punct S.R.L.	S.C. Mega Edil S.R.L.	80
7.350.000	7.350.000	SC GALAXIS MEDIA SRL	KEYBOARD SRL	76,75
8.058.311	8.058.311	DELCAD CONSULTING SRL	PADRINO SRL	95,31%
8.000.000	8.000.000	SC DELCAR SRL	SC DELCAR SRL	82,70%
10.850.000	10.850.000	SC PROIECT CONSTRUCT REGIUNEA TRANSILVANIA SRL	Asocierea formată din: S.C. PROF CON INVEST S.R.L. - SC SEBI MARC SRL - SC PROIECT CONSTRUCT REGIUNEA TRANSILVANIA SRL	56,83

- Datele legate de deconturi pot fi îmbunătățite, mai ales în ceea ce privește declararea stadiului obiectivului, care se face de către beneficiar. Pentru stabilirea gradului de implementare a proiectelor de investiții, EFOR a comparat sumele decontate cu cele aprobate, întrucât stadiul obiectivului nu e foarte clar. În exemplele din stânga se vede cum în cazul unor proiecte în care s-a decontat valoarea aprobată, stadiul este 50, 80 sau 90%.
- Ca și în cazul PNDL, nu este clar care este stadiul real de implementare (fizic) a proiectelor, întrucât putem vedea doar datele legate de plăți. Cu toate acestea, tot este neclar de ce diferă valorile din exemplele de mai sus, având în vedere că plățile se fac doar după ce se execută lucrările, pe bază de decont.
- După cum am menționat și în rapoartele anterioare, introducerea unei coloane pentru CIF-urile câștigătorilor (respectiv colectarea acestora) ar îmbunătăți semnificativ calitatea datelor.

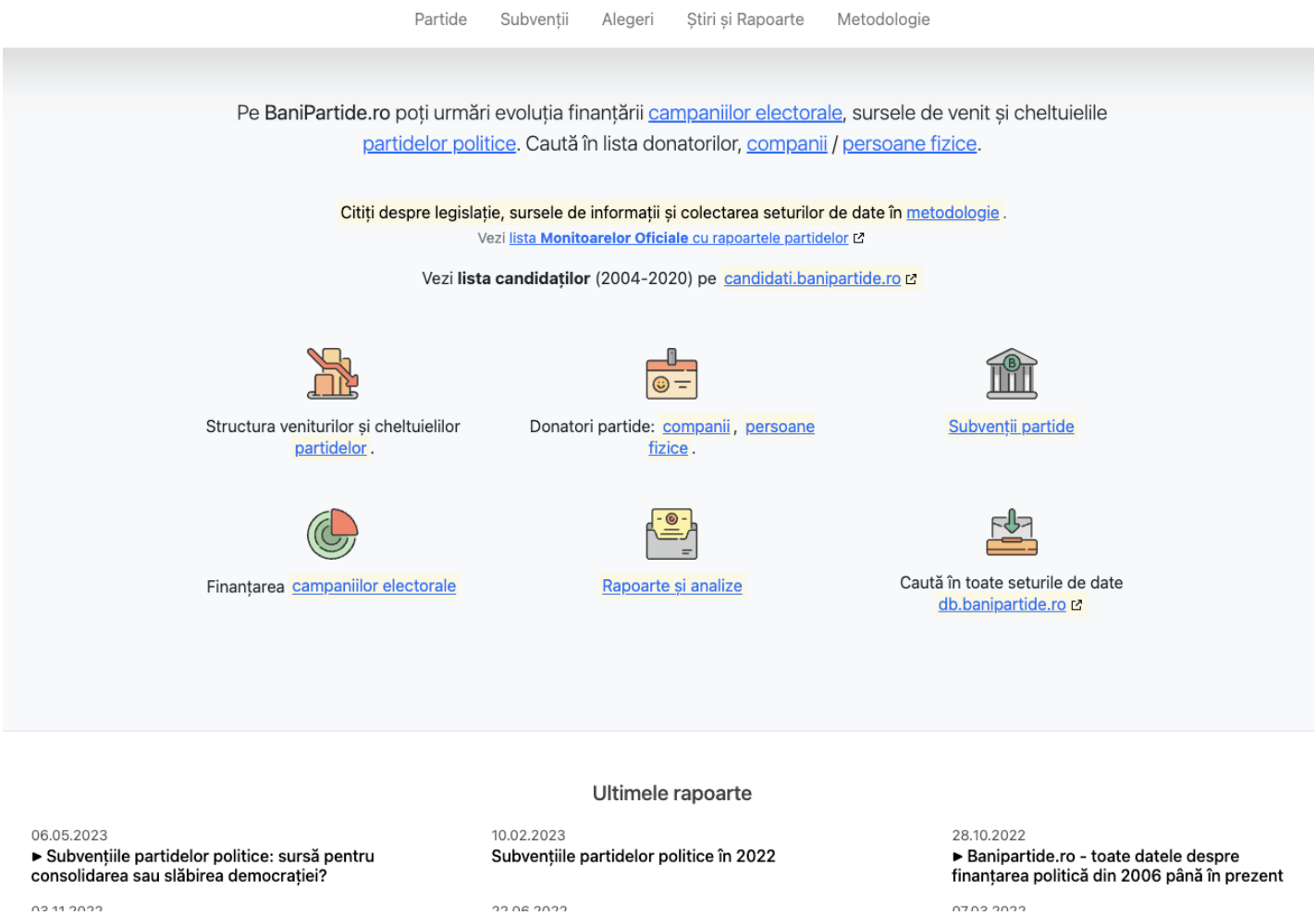

Citiți mai multe despre finanțarea politică în baza de date EFOR www.banipartide.ro, care cuprinde istoricul complet începând cu anul 2006